

ZACHODNIOPOMORSKIE ARCHIWUM MORSKIE

Jak zachować pamięć o wielkich żeglarzach, kapitanach, wyprawach? Jak zgromadzić polską spuściznę morską mieszkańców Pomorza Zachodniego? Odpowiedź na te pytanie dał nam ŻEGLARSKI SZCZECIN.

Wszyscy jesteśmy zgodni, że nadszedł czas utrwalenia polskich tradycji Pomorza Zachodniego. Mieszkamy tu już ponad 60 lat. Z inicjatywy Komitetu Społecznego „ŻEGLARSKI SZCZECIN”, 20 grudnia 2008 roku, w Książnicy Pomorskiej w Szczecinie, podpisano umowę o utworzeniu Zachodniopomorskiego Archiwum Morskiego. Początkuje ono gromadzenie zbiorów marynistycznych, co ułatwi opisanie tradycji morskich naszego regionu, dzięki czemu trwać będą one w czasie i nie przeminą. Dokonania pionierów szkolnictwa morskiego, gospodarki morskiej, zachodniopomorskiego żeglarstwa oraz ich następców będą utrwalone, staną się powodem dumy następnych pokoleń.

Uczestnikami tej uroczystości byli przedstawiciele środowiska morskiego, kulturalnego i naukowego Szczecina. Wśród nich wybitni kapitanowie, działacze żeglarscy, żeglarze, przedstawiciele całego środowiska morskiego, zarówno Szczecina, jak i regionu. Sala była wypełniona po brzegi. Wśród zgromadzonych była młodzież z Technikum Morskiego w Szczecinie oraz załoga jachtu „ZRYW”. Uczniowie w strojach marynarskich, pod kierunkiem swojej nauczycielki Anny Kubik, tworzyli wartę honorową tej uroczystości.

Imprezę przygotowali: Piotr Owczarski – przewodniczący Komitetu Społecznego „ŻEGLARSKI SZCZECIN”, kapitan Janusz Charkiewicz – wiceprzewodniczący, kapitan Zenon Szostak – wiceprzewodniczący. Prowadzili kpt. Wojciech Kaczor i Izabela Look. Licznie zgromadzonym uczestnikom oraz i mediom, przedstawiono informacje dotyczące celu powołania Zachodniopomorskiego Archiwum Morskiego. Zebrani mogli zapoznać się z niepublikowanymi archiwaliami: przedmową gen. Mariusza Zaruskiego do jego książki „Wśród wichrów i fal” z roku 1935 r., listami pioniera i „ojca” szczecińskiego żeglarstwa - kpt. Kazimierza Haski, z lipca 1939 r., piszącego o swoim ostatnim rejsie z gen. Zaruskim, listem Ludomira Mączki z Mongolii (1963) oraz z wpisami do „Dziennika” jachtu s/y „ZEW MORZA” z rejsu dookoła świata (1973-74). Obejrzano również prezentację - „Z kart historii polskiego i szczecińskiego żeglarstwa”. Po raz pierwszy można było zobaczyć nie publikowane dotąd zdjęcia gen. Mariusza Zaruskiego, kpt. Haski, przedwojennego żaglowca „Zawisza Czarny”, z wyprawy „Zewu Morza” dookoła świata i Ludomira Mączki z Mongolii.

Na ręce dyrektora Książnicy ofiarowano pierwsze cenne nabytki do Zachodniopomorskiego Archiwum Morskiego. Przekazano „Astronomię żeglarską”, autorstwa Antoniego Ledóchowskiego, wydaną Nakładem Instytutu Wydawniczego Szkoły Morskiej (Tczew, 1928 r.), którą wręczył Piotr Owczarski. Ten biały kruk, był używany przez kapitana Kazimierza Haskę podczas pierwszego kursu żeglarskiego w Szczecinie, w sierpniu 1945 r. Kapitan Wojciech Jacobson przekazał książkę „Wśród wichrów i fal” Mariusza Zaruskiego (1935), a kpt. Janusz Charkiewicz biogramy kapitanów: Bogdana Dacko, Jerzego Szelestowskiego oraz „Wspomnienia” żaglomistrza i takelatora Leona Dziadkowca z 32 lat pracy w Morskiej Stoczni Jachtowej im. Leonia Teligi. Kpt. Wiktor Czapp przekazał katalog floty Polskiej Żeglugi Morskiej, przygotowany z okazji 40-lecia przedsiębiorstwa. Olgierd Maciejewicz - syn legendarnego kpt. Konstantego Maciejewicza - oddał do archiwum książki i dokumenty po ojcu, a kpt. Bruno Salcewicz przekazał historyczne fotografie żeglarskie.

Odczytano „APEL do żeglarzy, mieszkańców Szczecina i Pomorza Zachodniego” o przekazywanie archiwaliów i współtworzenie Zachodniopomorskiego Archiwum Morskiego. Kpt. Wiktor Czapp, przewodniczący Klubu Kapitanów, wsparł apel słowami: „kapitanowie i żeglarze mają wielkie zasoby dokumentów zdjęć i opisów, które po ich śmierci pójdą do kosza. Dopóki żyjemy, oddajmy je do archiwum!”. Dyrektor Książnicy Pan Lucjan Bąbolewski zapewnił, że wszystkie przekazane archiwalia zostaną skatalogowane, zakonserwowane, opracowane i udostępnione dla zainteresowanym.

Otwarto mini wystawę archiwaliów żeglarskich. Zaprezentowano na niej między innymi dokumenty z rejsu dookoła świata jachtu "Zewu Morza" ze zbiorów jej uczestnika – kpt. Janusza Charkiewicza, zbiory filatelistyczne o tematyce morskiej kpt. Antoniego Ratajczaka, nagrody, które otrzymał szczeciński żeglarz Ludomir Mączka i wiele innych cennych eksponatów, w tym model jachtu „ZEW MORZA” wykonany przez kpt. Jerzego Stachowiaka. Wystawa była czynna w Książnicy Pomorskiej - "Sala pod Piramidą".

W czasie spotkania pokazano także zgromadzonym prezentację ŻEGLARSKI SZCZECIN i przedstawiono program Komitetu Społecznego „ŻEGLARSKI SZCZECIN”, który tworzy szeroką koalicję na rzecz dokonania zmian w Szczecinie i otwarcia naszego miasta na morze oraz inne inicjatywy obywatelskie. Zaprezentowano także projekt „Alei Żeglarzy”, który jest jednym z postulatów wysuwanych przez środowisko żeglarskie. Chcemy, aby powstała ona na Wałach Chrobrego w Szczecinie.

Przewodniczący Komitetu Społecznego

„ŻEGLARSKI SZCZECIN”

Piotr Owczarski